

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Ciril Mohor. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsako soboto
ob enajstih dopoldne

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovajlo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Imunizirano bogokletstvo.

Loža se je zopet enkrat veselo oddahnila. Posrečilo se ji je, da je pod varstvom avstrijskih zakonov odprla globoko žrelo in nekaznovano siknila svoj strup proti — križanemu Zveličarju. Nihče je ni prav lopnil po nesramnem goltancu, kakor je zaslužila. Zato se raduje vse od lože odvisno časopisje, zlasti najpoglejše časopisje, namreč ljubljansko rdeče in napredno.

Zgodilo se je tako: Češki pisatelj Machar, učenec Husov, si je izmislil rafinirano lopovstvo. Na najpoglejši način je v nekem listu osmešil Kristusa in njegove čudeže, kakor ni zmožen storiti vsak pijan baraba, ampak le kak obsedenec, ki s peklensko besnostjo sovraži Kristusa. Ker je pisatelj vedel, da se po naših zakonih naravnost ne sme napadati Boga, se je potuhnil in je rekel, da bi tako, kakor on, napadali Kristusa le sedanji „klerikalci“, ako bi bili živeli ob Kristusovem času. S tem je obenem napadel tudi cerkev, družbo kristjanov. Na Češkem, kjer je vse husitsko, je Macharjeva knjiga izšla svobodno, na Dunaju so pa njen prevod konfiscirali. To je hudo dejalo svobodomislecem. Zato je poslanec Masaryk, ki ima žalostno zaslugo, da je z nevero že okužil našo slovensko mladino v Pragi, bogokletno knjigo imuniziral, to je, vtaknil jo je med svojo interpelacijo, ko se je pritožil zaradi konfiskacije, in sedaj je smela ta „svinjarija“, kakor jo je imenoval v zbornici poslanec Gostinčar, prosto med svet. Napravil je Masaryk slovenskim poganom večje veselje, kakor Pilat onim, ki so Kristusa križali. V dolgih člankih „Narod“ in „Dan“ ter „Zarja“ dovolj zahvaliti ne morejo „učenega Masaryka, ki je počil z bičem po klerikalcih“. „Zarja“ je brž prinesla konfiscirani članek, ker ta list ne zamudi nobene prilike, kjer treba udariti po krščanstvu. Toliko je z objavo pamfleta napravila usluge, da je pri nas sedaj očitno, kako globoko je že padlo moderno

poganstvo. Tudi odrasčenemu človeku, če ima še kaj živga v sebi, požene ta satanski članek kri v obraz. Dvakrat rdeče so morale biti še celo rdeče Štebike, ko so brale o nezaslišanih predrznostih potepuha.

Konstatiramo to-le: 1. Obžalujemo, da se ni našel v zbornici poslanec, ki bi bil bolj krepko, kakor je to storil poslanec Šlinger, urednik brnskega „Hlasa“, zavrnil klafača. 2. Nesramni, v zbornici potrjeni in v našem jeziku objavljeni napad na Kristusa zahteva javno zadoščenje na shodih. 3. S pasjimi dušami, ki sramote našega trpečega Boga, nobene dotike, nobene prijaznosti, ampak boj, boj do konca. Napadi na poslanca Gostinčarja v liberalnih listih nam še bolj diktirajo neizprosno, ker nam dokazujejo, da se sistematično hoče ugonobiti krščanstvo na Slovenskem.

Krivi nismo mi, temveč napadavci na svetinjo, katero bomo katoličani branili do zadnje kaplje krvi. Pri teh razmerah se moramo vprašati: Kaj nam pomaga narodnost brez vere? Tedaj mora veljati geslo: Boj za vero, četudi izkrvavi mučeniški narod!

Trializem v nemški luči.

Dne 21. maja je imel državni poslanec Dobernig v Celovcu shod, na katerem je razložil mnenje alpskih Nemcev o trializmu. Dobernigov govor proglašajo zdaj nemški listi kot veležanimiv, ne-le zaradi tega, ker je bil Dobernig predsednik avstrijske delegacije, ampak tudi zato, ker se je govornik dotaknil najbolj kočljivih vprašanj precej stvarno. Gotovo tudi nas Jugoslovane zanima, kaj Nemci mislijo o trializmu. Zato naj podamo nekoliko posnetka iz Dobernigovega govora.

Predvsem je Dobernig povdarjal, da se utrjuje solidarnost Jugoslovanov, na kar sta kazala predloga Dalmatinca Cingrije in Slovenca dr. Šušteršiča v delegaciji glede zastopstva Hrvatov v ogrski

delegaciji. Dobernig je takrat na interpelacijo nejasno odgovoril; toda tudi ta kratki in mirni odgovor je bil na Hrvaškem kot državi nevaren konfisciran. „Gotovo je, da narašča slovanski val s severa in juga, kar sili Nemce in Madjare, da so tesneje združijo. Toda proti jugoslovanskemu vprašanju se avstrijski Nemci na madjarsko pomoč ne moremo zanašati. Madjarski narod je otok sredi slovanskega morja in bi se sam od sebe moral naslanjati na nemški element. Zato je treba kaj več govoriti o trializmu. Na Dunaju se iz tega vprašanja norčujejo, kakor so se ponorčevali tudi iz kneza Schwarzenberga. Toda mi alpski Nemci, ki čutimo, kako se vse okoli nas ziblje, ne smemo glave vtikati v pesek. Kratkovidna bedarija bi bila, ako bi se za gibanje Hrvatov, Srbov in Slovencev ne menili, in to tembolj, ker sta se prva dva naroda, ki sta si bila prej sovražna, sprijaznila in podprta še s Slovenci, zasledujeta državno-pravne cilje, ki dobivajo svoj odmev v bosenskem saboru. Z lepimi besedami se ne da vplivati na jake ljudske sile, ki na jugu delujejo, in naša dolžnost je, zasledovati to delovanje.“

Jugoslovansko vprašanje že nadkriljuje vprašanje češko-nemške sprave, ker je z zunanjo politiko monarhije v tesni zvezi. Z aneksijo Bosne in Hercegovine je to vprašanje postalo važno in postaja oddnedodne važneje. O trializmu se bo veliko govorilo tudi, ko pride v državnem zboru na vrsto drugo branje aneksijske predloge, ki je bila tako nenadoma sprejeta v bosenskem odseku. Ne da se dolgo več odlašati ureditev državno-pravnega razmerja Bosne in Hercegovine, ker sabor v Sarajevu vedno zahteva, da hoče biti deležen posvetovanj o skupnih zadevah. Bosna in Hercegovina se ne moreta priklopiti ne Avstriji, ne Ogrski, ker bi s prvo ne bili Nemci, z drugo pa Madjari zadovoljni. Napravila naj bi se tedaj skupina dežel Bosne in Hercegovine, Hrvaške in Slavonije, toda ne več! Ne smemo pustiti, da bi se priklopila Dalmacija, ali pa Istra

PODLISTEK.

Binkošti pri slovenskih drvarjih v Bosni.

„Jutri pojdele v Kruščico, slovenski drvarji hočejo zopet za binkošti imeti mašo. Kar pripravite se, čez praznika ostanete tam, potem pa hitro nazaj, ker bo v torek šola.“ Tako mi je rekel naš č. p. rektor pred devetimi leti v Travniku v Bosni.

Vesel sem bil tega ukaza, ker sem vedel, da bom zopet enkrat smel k rojakom, živim v temnih gozdovih pri težkem delu, toda osamljenim in zapuščenim ne le od olikanih ljudi, ampak tudi, kar je še huje, da so daleč proč od cerkve.

Grem k fratra, ki je shranjeval kovčge. Imeli smo v kolegiju prav zanimiv kovčeg, v katerem je bila spravljena vsa oprava za maševanje. Tu je med drugim ličen kelih s pateno in mašni plašč, ki je na eno stran bel, na drugo stran rdeč, tako da se za binkošti, ko je pri maši rdeča barva, notranja stran ven obrne. Pregledal sem, če je vse v redu, šel k zakristanu po hostije, velike in male, in po mašno vino, ker se pravega vina ne dobi lahko po gostivnah, še manj pa pri Judih. Drugo jutro sem se odpravil na kolodvor.

„Molim kartu do Viteza,“ rečem pri blagajni. „60 novčiča,“ se mi odglasi uradnik v monturi in mi da listek. Čez malo minut že sedim v vlaku, v ljubem bosenskem vlaku. Ali ste že kaj slišali o njem? Kakor igračica je ta lokomotiva in ti

vagončki! Šine so komaj 60 cm vsaksebi, vse je kakor en miniature proti evropskim železnicam. In vendar se človek prav dobro vozi v teh vagončkih. V drugem razredu je vsak sedež pravi fotelj zase, na katerem si na vseh straneh mehko podprt; še posteljo lahko iz njega narediš, če ga malo ven potegneš, S stropa visi zastor, ki te, če želiš, popolnoma zakrije. Seveda v četrtem razredu je malo drugače; tam je ves vagon brez notranjih sten, le nekaj klopi je notri, ki se lahko semtertja prenašajo. Bošnjakom je to tudi prav, ker silno radi na tleh čepe.

Vlak zažvižga in se odpeljemo, pa ne za tekmo, ampak lepo počasi, skoz Travnik, ki je zelo dolgo mesto, in potem po Travniškem polju. Tu je za časa Rimljanov stalo veliko mesto ali tabor, kakor pričajo rimske izkopine. Tri postaje pozdravimo in že vidimo od daleč vas Vitez. Na postaji izstopim in premišlujem, kdo mi bo kovčeg nesel, ker pot bo dolga. Že zapazim od poprejšnjih ekskurzov znanega mi fanta, ki me je prišel na postajo čakati. Mignem mu, hitro priteče in mi odvzame kovčeg s prijaznim nasmehom na vprašanje: „Ali so te ata poslali?“ Napotiva se po cesti proti Kruščici. Kaj je Kruščica? Velikansko hribovje je to, ki se razprostira več ur daleč, in je zaraščeno z gozdovi. V teh cesarskih gozdovih je takrat drvarilo okrog 500 Slovencev. Sekali so bukve, smreke in hraste, nekaj pa jih je žgalo oglje v velikih kopah, katerih je bilo okoli 20. Gozdni uradniki so bili večinoma Nemci, delavci pa naši krepki Slovenci;

posebno Štajerci, Goričani in Gorenjci. Bošnjakov je le malo, ker niso večji tega dela.

Od postaje Vitez pelje stranska železniška proga do Kruščice, to je do podnožja hriba, kjer je skladišče hlodov. Hlode spravljajo po rižah s hriba v dolino. Te riže so posebna znamenitost Kruščice. Misli si korito, ki je dva metra široko, narejeno iz najmočnejših plohov. To korito je kakih 10 kilometrov dolgo in se razcepi v več vej, ki peljejo v posamezne gorske predele ali grape, in vsa korita se stekajo v eno. Korita drže polagoma navzdol in so večinoma podprta z visokimi stebri, tako da izgledajo kakor neizmerni dolgi mostovi ali viadukti. Ob koritih je na zunanji strani ozka deska, da se lahko po nji hodi, kadar teče voda po koritu; imenuje se ta deska „klop“. Vodo pa daje neki potok, ki izvira pri vrhu hriba. Po potrebi se voda spušča v korita. Kadar nenadoma pridere voda, se večkrat pripeti, da zasači kakšnega človeka, ki gre ravno po sredi korita. Če ne stopi hitro ven na „klop“, ga voda zagradi in z veliko hitrostjo nese v dolino. Toda ne zgodi se mu drugega, kakor da ga pošteno premoči in prestraši. Le to škodo ima, da mora še enkrat iti navzgor.

Te riže so pristno slovensko delo. Pravijo, da so le Slovenci tako močni in spretni, da dobro znajo les sekati in plaviti po teh rižah.

Z dečkom sva se torej napotila proti Kruščici. Pot se vleče dobro uro, najprej nas pelje po cesti, potem pa v stran ob železniški prog, po kateri vozijo le tovorni vlaki.

in Trst jugoslovanskemu kraljestvu, ker bi bili s tem Nemci odrezani od morja.

Resnica je, da monarhija boleha na dualizmu in da bi utegnil biti trializem še večje zlo. Ali bi ne bilo prav, ko bi se mislilo nekoliko na centralizem, ali pa če bi se namesto obeh delegacij uvedel nekak državni svet, v katerem bi se reševale skupne zadeve po poslancih obeh zbornic iz Avstrije in Ogrske in iz bosenskega sabora. Gotovo je, da moramo Nemci glede razvoja zadev na jugu imeti oči odprte, da nas kaj ne iznenadi.

Ta Dobernigov govor je za nas Slovence zanimiv iz dveh ozirov. Prvič zaradi tega, ker se to vprašanje tudi Nemcem zdi pereče in važno; drugič pa zato, ker dokazuje, da bi za slučaj ustanovitve trializma Nemci radi obdržali Slovence v svojih ljubeznivih krempljih.

Loterija.

Kakor je „Gorenjec“ že pred dvema mesecema poročal, je predložil avstrijski finančni minister državni zbornici načrt za odpravo sedanje loterije, namesto katere bi se vpeljala takozvana razredna loterija, kakršna je v podobni obliki na Ogrskem že dlje časa. Predloženi načrt ima v glavnem sledečo vsebino: Mala, t. j. sedanja loterija — imenuje se tako, da se razločuje od razredne — se odpravi, ko bo prinesla razredna loterija državi najmanj 20 milijonov kron dohodkov na leto. Obstojali bodeta dotlej obe loteriji skupaj. Ko bo prekoračenih 20 milijonov — v načrtu stoji besedica „najmanj“, ki pomeni celo zahtevano svoto — bo stara loterija polagoma odpravljena, sedaj tu, potem tam, tako da bomo imeli v Avstriji nazadnje samo razredno loterijo. No, do takrat bo preteklo še precej let, vendar pa hočemo danes v zvezi z opisom razredne loterije izpregovoriti nekoliko o zgodovini stare loterije. Ta zgodovina je bolj malo znana, dasi pozna vsakdo loterijo, marsikdo žal še preveč.

Loterija je doma v Italiji, kjer je nastala že v šestnajstem stoletju v Genovi na prav nenavadnem način. Veliki svet, najvišja oblast mesta, je bil sestavljen iz petih mož, ki so jih vsako leto izžrebali iz 90 najvplivnejših meščanov. Vsak izmed teh je dobil eno številko, katero je potem žreb odločil. Seveda je bilo žrebanje izreden dogodek ter so meščani ugibali svoje kandidate, na katere so stavili. Iz teh stav se je v teku časa razvila prava igra, kakor je loterija še danes, ter se je razširila najprvo v Italiji, pozneje pa po celi Evropi.

Zanimiva je vpeljava loterije na Nemškem. Želelo se je, da naj bi se z loterijo zopet napolnile državne blagajne, ki jih je bila sedemletna

Ko prideva tja, se pokažejo najprej kočice bosenskega sela „Kruščica“, potem se šele začne slovenska naselbina. Toda oko zastonj išče večjih hiš ali mogočnih stavb. Same barake, kamor pogledaš. Le dve ali tri okusno zidane vile gozdarških uradnikov stoje na holmcu. Z dečkom greva mimo žage, mimo skladišča hlodov. Tukaj mi pritečejo naproti otročiči neke tirolske družine, ki so me od poprej že poznali. Tu je pred menoj tista deklica, ki je bila pred leti že na tem, da bi jo bili pokopali. Ležala je že ves dan na mrtvaškem odru. Kar zaslišijo zvečer, ko sede pred hišo, v hiši neko ječanje. Pogledajo k mrličku, pa vidijo deklico sedečo v rakvi. Bila je le navidezno mrtva. Sedaj leta okrog zdrava.

Tam me iz neke hiše pozdravljata dva stara zakonska, Štajerca, on je starosta vseh delavcev v Kruščici.

Zopet me pozdravi, ko greva naprej, nekdo pred hišo, še bolj prijazno kot prejšnja. Kdo je to? To je posestnik kantine, Žid, ki se že veseli navala ljudi, ker bo tu božja služba. Ta Žid je bil že šel nadškofa naprositi, naj stalno nastavi duhovnika v tem kraju, seveda ker bi to njemu neslo.

Greva dalje, pri prihodnji hiši me vidijo, pa nič ne pozdravijo, protestantje so. Cel Babilon je res ta Kruščica, kakor sploh Bosna.

Zdaj stopi deček pred mano na rižo in gre po klopi dalje. Jaz seveda za njim — pa prideva kmalu na kraj, kjer je bil pod rižo globok prepad, da se mi je skoraj zavrtelo v glavi. Nisem vedel, kam bi gledal, zraven mene je v riži voda drla v nasprotni smeri, pod mano je pa zijala globočina.

Konec pril.

vojska docela osušila. Takrat je vladal na Nemškem Friderik Veliki in je po nasvetu svojega poslanika v Londonu poklical nekega Italijana, po imenu Calzabigi, da bi mu predložil par načrtov za izboljšanje državnih financ. Calzabigi je bil zanimiv človek. Z izredno podjetnostjo in iznajdljivostjo je združeval nagnjenje do goljufije in nepoštenosti, radi česar je pruski poslanik v Londonu v svojem priporočilu tudi svaril kralja, naj Italijanu ne zaupa preveč. Prvi nasvet tega poštenjaka je bila vpeljava male loterije, kar se je tudi leta 1763. res zgodilo. Kot taka je obstajala loterija kakih 50 let, deloma oddana v najem, deloma v državni režiji. Donašala je državi lepe dohodke na škodo revnejšega prebivavstva, ki je stavilo s posebno vnemo. Tako je bil obsedel loterijski hudič meščane v Luckenwaldu leta 1795., da so se godile velike sleparije, goljufije in tatvine, samo da so ljudje imeli denar za loterijo. V preiskavah so se izgovarjali, da se jim je prikazal duh in jim je številke povedal. Takih posledic, kot tukaj, drugod po Nemškem mala loterija sicer ni imela, pač pa je bilo dovolj vzroka, da so državni pričetli misliti na odpravo te igre in so jo res v začetku 19. stoletja popolnoma zatrli. Mesto nje je prišla razredna loterija, ki je sicer na Nemškem starejša kot mala loterija, pa se ni mogla razviti radi hude konkurence, ki jo je delala mala loterija. Leta 1813. so uvedli nanovo razredno loterijo, ki je za časa Napoleonovih vojsk prenehala, potem se je pa udomačila. Od takrat je na Nemškem razredna loterija dober vir državnih dohodkov ter donaša na leto 45 milijonov mark (54 milijonov kron) čistega dobička.

Konec pril.

Gospodarski del.

Živinorejska razstava v Selcih bo na binkoštni torek. Obeta, da bo lepa. Zadruga hoče pokazati, kaj je storila v petih letih. Kdor ima lepo živino, naj jo pripelje. Obenem bodo dobili nakupovavci priložnost, da si bodo lahko izbrali lepe krave. Naprodaj bo tudi 16 lepih telic, ki jih redi živinorejska zadruga na svojem pašniku v Martinvrhu. Na veselo svidenje v kranjskem Pincgavu!

Zatiranje hroščev. Deželni odbor kranjski je naročil vsem županstvom, skrbeti za to, da se pridno zatira rjavi hrošč. Kako je postopati pri zatiranju, je podrobno obrazloženo v uradni okrožnici deželnega odbora z dne 18. marca, št. 4783. Mnogo občin se ne ravna po teh navodilih, ampak so sklenile drugačno postopanje, ki pa ne obeta mnogo vseh. Slišijo se številne pritožbe, da se po nekaterih občinah hrošč sploh ne zatira, po drugih pa le nezadostno. Županstva se opozarjajo na neizmerno škodo, ki jo je črv napravil zadnja leta po vseh nasadih, njivah, travnikih, vrtovih in vinogradih. V živo korist prebivavstva je, da kar najpridneje pokončuje škodljivca. Zategadelj se županstvom najnujnejše priporoča, da postopa natančno po navodilih uradne okrožnice dež. odbora. Ljudstvo pa, bodisi odrasli ali pa otroci, naj pridno podpira županstva pri zatiranju hroščev.

Živinozdravstveni tečaji. Ker se po deželi razširjajo napačna mnenja o namenih živinozdravstvenih tečajev, ki jih namerava prirediti deželni odbor kranjski v različnih krajih kranjske dežele, nam je deželni odbor poslal nastopna pojasnila: Nameravani živinozdravstveni tečaji imajo le namen, kmečke posestnike in njihove sinove poučevati v umni živinoreji, anatomiji in biologiji ter higijeni živine, kakor tudi izobraževati za prvo pomoč pri poškodbah in pri porodu goveje živine. Tečaji nima j o namena ustvariti poseben stan „živinozdravniških pomagalec“, ki bi iskali zaslužka od izvrševanja živinozdravniške prakse. Absolventje tečajev bodo smeli pridobljeno znanje vporabljaliti le v svojem gospodarstvu in kvečjemu sosedom svetovati in pomagati pri poškodbah in porodu goveje živine.

Pridobivanje premoga. Največ premoga na svetu se pridobiva v Združenih državah v Ameriki. V letu 1911 se je porabilo na vsej zemlji 1·3 milijarde ton premoga. Od te silne množine so producirale Zedinjene države 501·6 milijonov ton, Angleška 296 milijonov, Nemčija 245 milijonov ton in na četrtem mestu je Avstrija, ki daje 55 milijonov ton premoga na leto.

Velike klavnice. Župnik J. Trunk piše v knjigi: „Amerika in Amerikanci“ o klavnica v Chicagu sledeče: Zelo zanimive so klavnice, ki tvorijo mestni del zase (Union Stockyards). Tu le nekaj podatkov: Samo hlevi pokrivajo 200 ha (346 oralov) zemlje; jasli so dolge 40 km, korita za napajanje 30 km. V hlevih je prostora za 75 000 goved, 300 030 svinj, 50.000 ovac in 5000 konj. Tu prodajo na leto 3 do 4 milijone ovac, 100.000 konj. 7 do 8 milijonov svinj in 4 do 5 milijonov goved. Vrednost te živine znaša 300 milijonov dolarjev. Dve tretjini ali še več pokoljejo v klavnica in meso razpošiljajo na vse strani;

pri razpošiljanju je zaposlenih 25.000 ljudi in vrednost raznih proizvodov znaša 320 milijonov dolarjev na leto. Največji tvrdki sta Armour & Co. in Swift & Co., ki imata zaposlenih 14.000 mož.

DOPISI.

Iz Tržiča. Po dolgem času je imel trški občinski odbor zopet sejo. Pripomniti moramo da stari občinski odbor, ker popolnega, novega še nimamo. Dva razreda, drugi in tretji, sta izvoljena, a prvi še vedno čaka rešitve. Ne ve se, kdaj se bo vršila. Tako zavlačenje je mogoče edinole v Tržiču. Že 19. novembra so se vršile občinske volitve. Dočim imajo po celi deželi že novoizvoljene občinske odbore, smo pri nas še vedno v tem prijetnem položaju — da čakamo, kaj bo. — S prvim junijem se naseli novi okrožni zdravnik g. dr. Avgust Mayr pri nas. Stanoval bo na trgu, v hiši gospe Abačič.

Iz Radovljice. Na praznik Vnebohoda je bila v Radovljici birma. Presvetli se je pripeljal iz Ljubljane v sredo popoldne v vlakom ob eni. Radovljičani so letos prav posebno slovesno vsprejeli in pozdravili svojega škofa. Na kolodvoru sta ga pozdravila okrajni glavar g. Župnek in domači gospod kanonik-dekan. Ves mestni zastop z županom Roblekom na čelu pa je škofa čakal na trgu pred cerkvijo in ga tu najiskreneje pozdravil. Pozdravila so škofa tudi razna društva in šolska mladina pod vodstvom učiteljev. Vse mesto je bilo v zastavah. Vsi meščani brez razlike političnega mišljenja in vere so okrasili svoje hiše z lepimi slovenskimi in cesarskimi zastavami. Vseh birmancev je bilo okrog 180. V mestu je na dan birme vladal vzoren red in nekak svečan mir. Celo iz posameznih gostilen ta dan ni bilo čuti nobenega vpitja, plesa in razgrajanja. Zato pa vsa čast mestu Radovljici!

Iz Selške doline. Živinorejska zadruga v Selcih je imela na Vnebohod občni zbor. Poročilo izkazuje konec leta 163 zadrugnikov, med letom jih je pristopilo 12, odstopil eden; dohodkov je imela 46.789 K 06 h, izdatkov 46.360 K 36 v G. drž. in dež. posl. Demšar je po občnem zboru poročal o delovanju deželnega in državnega zbora za povzdigo kmetijstva. Naša živinorejska zadruga je k povzdigi živinorejstva po deželi veliko pripomogla; po tej izkušnji so začeli delati drugod. Nikar naj se ne misli, če je zadruga že stara, da ne potrebuje podpore, kajti ko je prebijala led, jo je to veliko stalo in se ji še sedaj pozna v računih. G. Tavčar je poudarjal, kako važno je za prospeh živinoreje, da se nakupijo lepi biki. Zadnje čase se v tem veliko greši. Starejši biki, ki se kupijo na Pincgavskem, so povečini izmečki. Kmetijska družba, oziroma deželni odbor naj vzame poleg uradnikov, ki gredo kupovat, vselej saboj vsaj nekaj izkušenih kmetov živinorejcev. Pri nakupu naj se ozira tudi na domačo prirejo. V zadnjih časih se je po dobri izbiri priredilo že v domači deželi, posebno v Selški dolini, nekaj prav čednih bikov. Pri nakupu te živine naj se nikar ne pritiska domačih živinorejcev, ampak naj se plača po isti ceni, kakor v Pincgavu. — Po daljšem razgovoru se sklene, da priredi zadruga v jeseni stanovsko zbirovanje živinorejcev. Vsi stanovi jih imajo, pridimo skupaj še živinorejci, da se posvetujemo o naših zadevah in se tudi med nami še bolj vzbudi stanovska zavest.

Iz Podmelca. Tu gradi blizu kolodvora novo tovarno za kristalni led tvrdka A. Kriznič & Co., ki bo preskrbljevala hotele po Primorskem, Kranjskem, Koroškem in Štajerskem s kristalnim ledom. Izdelali ga bodo na dan 600 do 1000 metrskih stotov in ga začeli razpečavati meseca avgusta.

Iz državnega zbora. Vlada hoče zopet zvišati plače uradnikom in potrebuje za to okoli 30 milijonov kron. Denar hoče dobiti s tem, da bi zvišala bogatinom osebno-dohodninski davek in pa davek na žganje. Dežele, ki imajo dolgove, bi rade ta davek na žganje same dobivale, vlada se pa temu upira. Debata o službeni pragmatiki v državnih zbornici tedaj ne more nikamor naprej. Ker vlada noče ničesar storiti glede hrvaških zadev, Hrvaško-slovenski klub ne misli glasovati za proračunski provizorij. Klub tedaj poizkuša zastaviti v obstrukcijo. Gotovo bode pa slovenska obstrukcija v državnem zboru prav kmalu začela delati preglavice slovenskim liberalcem. Prav tisti, ki so pred 14. dnevi še kričali, da obstrukcija mora biti, in dr. Šusteršiča pitali z izdajico, ker ni hotel precej obstruirati, ampak je sprva poizkusil zlepa, bodo čez en teden že vpili: Za božjo voljo, dr. Šusteršič je znorel, ker njegov klub obstruiral. — Ker so se naši poslanci v obilnem številu vpisali kot govorniki in se hočejo udeležiti debate, že tarna dr. Ravnihar, da novega nimajo nič povedati, da bodo premlevali le stare fraze. Tudi zadeva, da Hrvaško-slovenski klub hoče pričeti nova pogajanja z vlado zaradi reciprocitete zagrebškega vseučilišča, slovenskim liberalcem prav nič ne ugaja, ker jih srce še najbolj vleče gori k Husovcem. Posebno je spekle slovenske naprednjake, ker se je izrekel justični minister za odstranitev porotnih sodišč v tiskovnih pravdah in za prepoved imuniziranja konfisciranih člankov.

Brezverski pujsi žalostno krulijo, ker se boje, da ne bi več dobivali Macharjeve piče v svoja korita.

Prememba ministrstva. Med poslanci v državnem zboru se govori o tem, da bode Stürgkhovo ministrstvo odstopilo in da se sestavi parlamentarno ministrstvo. „Nemški narodni zvezi“ te govornice ne ugajajo, zato se je že izrekla, da bo nastopila proti takim poizkusom.

Za izseljence je govoril v državnem zboru poslanec Jaklič. Zahteval je pomnožitev konzulatov, pri katerih naj bi bili nastavljeni posebni uradniki v varstvo izseljencev, in naglašal je, da se ta zadeva prej ne bode dobro uredila, dokler se ne napravi poseben zakon, ki bo varoval izseljence izkoriščanja in sleparstva. Nad 20 milijonov kron plačajo avstrijski izseljenci prevoznih stroškov tujim parnikom na leto.

Slovenska krajevna imena na Koroškem, ki so bila že davno prej udomačena, kakor nemška imena, so Nemcem trn v peti. Nemški ljudski svet za Koroško hujska župane, da naj se pritožijo na trgovsko ministrstvo, ker so slovenska krajevna imena navedena v poštne krajevne imeniku za Koroško.

Rusinsko vseučilišče v Lvovu je baje zagotovljeno in izide te dni glede tega cesarjevo lasnoročno pismo. Rusini zahtevajo, da naj bo do ustanovitve novega vseučilišča sedanje lvovsko vseučilišče dvojezično.

Budimpešta. V zbornici je bila dne 22. t. m. volitev predsednika med hrupom in pretepom. Opozicija se volitve ni udeležila. Oddanih je bilo 210 glasovnic, vse za grofa Štefana Tiszo, ki je prevzel predsedstvo in obljubil delati na to, da bo zbornica mogla uspešno delovati. — Socijalni demokratje so imeli šest shodov. Skupni obhod po mestu je policija prepovedala. Strankino vodstvo je sklenilo, da naj se prične štiritdnevna generalna stavka, da bodo lahko neprenehoma shodi in demonstracije za splošno volivno pravico.

V Budimpešti se je dne 23. t. m. proizvajala cestna revolucija. Socijalni demokratje so prišli v velikem številu pred parlament. Okoli 11. ure je policija s sabljami začela razganjati množico, ki je ustavljala vozove cestne železnice in pobijala okna. Izmed množice je nekdo ustrelil in ubil huzarja. Množica je narasla na 2000 oseb, ki je metala kamenje na policijo in ustrelila okoli 70krat iz revolverjev. Tudi policija je začela streljati proti množici in ubila 4 osebe, 80 jih pa nevarno ranila. Demonstrantje so zgradili barikade iz prevrnjenih tramvajskih vozov, izruvali in pokončali okoli 200 plinovitih svetilk in pričeli napad na konjenico in vojaštvo. Takoj se je pričel boj po vseh ulicah, ki vodijo do zbornice. V zbornični seji, katero je vodil predsednik Tisza, je nastal velik ropot, ker je predsednik odobral nastop vojaštva. Iz sosednjih mest se je poklicalo vojaštvo v Budapešto. Demonstracije so se nadaljevale tudi popoldne. Rdečkarji so razdeljali šupo za električne vozove, pobrali poslovne knjige in jih zažgali na ulici. Na petih krajih so tudi zažgali poslopja. Ker je pri izruvanjih svetilkah izpuhtel plin in so delavci pri plinarni začeli štrajkati, je bil zvečer velik del mesta v temi. Cestna železnica ne vozi več, trgovine so zaprte.

V Bosni dobijo novo šolsko postavo, da bo, kakor v Avstriji, za vsakih 40 šoloobveznih otrok treba zidati v dotičnem kraju posebno šolo. Učiteljske moči bodo pa izpričevalo učne sposobljenosti dobile šele tedaj, če so dovršile eno leto praktičnega poučevanja.

Bolgarski in črnogorski kralj bodeta obiskala začetkom prihodnjega meseca našega cesarja na Dunaju.

Ruski poslanik Izvolski v Parizu se je trudil, da bi bil pridobil francosko vlado za Turkom nasprotno politiko in je intrigiral posebno proti francoskemu poslaniku v Petrogradu. Francoski diplomatje so pa sklenili, da hočejo ostati nevtralni.

Na ruskih vojnih ladijah pred Kronstadtom so nameravali napraviti pomorščaki upor in pomoriti častnike. Toda zaroto je neki mornar izdal in glavni zarotniki so bili postavljeni pred vojno sodišče. Izdajalec se je pa iz strahu pred maščevanjem obesil.

Visoko v zraku. Neki francoski vojaški zrakoplov se je dvignil v višavo 2900 metrov.

Na Švedskem je bil v zbornici predlog, da bi ženske imele volivno pravico, odklonjen.

V Barceloni je policija preganjala anarhiste. Neki anarhist je policajcu prerezal trebuh in pobegnil. Tri druge anarhiste so pa ujeli in zaprli.

Princ Jurij Viljem iz Kumberlanda se je peljal k pogrebu svojega strica danskega kralja v Kodanj z avtomobilom, katerega je sam vodil, s hitrostjo okoli 100 km na uro. Ker je prezrl neko svarivno tablico, je zadel z avtomobilom v drevo s tako silo, da se je princu zdrobila lobanja in se udrlu oprsje. Tudi njegov sluga je mrtev, sofer si je pa zlomil roko. Princ je bil star 31 let. Pokopali so ga v Gmundenu.

Izgon Italijanov iz Turčije. Kot odgovor na napade italijanskega brodovja v egejskem morju je dne 21. maja turško ministrstvo skle-

nilo, da morajo tekoni 14 dni vsi Italijani razen delavcev na železnicah, duhovnov in vdov, zapustiti turško ozemlje. Vseh Italijanov na Turškem je okoli 50.000 in samo v Carigradu jih biva 10.000. Italijani bodo posebno hudo prizadeti s tem ukazom, ker bo s tem uničena njihova dobro razvita trgovina na Turškem. Turki pravijo, da so ta izgon sklenili posebno zaradi tega, ker so Italijani civilne uradnike na Rodosu proti narodnemu pravu razglasili za vojne ujetnike.

Italijansko-turška vojska. Italijani poročajo, da so se generalu Amegliu dne 17. t. m. Turki na Rodosu popolnoma podvrgli. Zaplenili so Italijani 4000 pušk, dve gorski bateriji, dve strojni puški in mnogo streliva. Padlo je v boju 200 Turkov in 1200 je bilo vjetih. 750 Turkov z 29 častniki so Italijani že dali prepeljati v Italijo. Na poslopju ujetega glavnega guvernerja v mestu Rodosu stoji napis: Kraljeva italijanska vlada. Prišli so na otok že italijanski trgovci s svojim blagom. — V Marmorskem zalivu nasproti Rodosu so Italijani pod admiralom Amarom bombardirali in razdeljali turško vojašnico. — V zbornici v Carigradu so pa Turki sklenili, da se ne udajo, ker zahteva čast domovine, da se neomajane ohranijo vladarske pravice turškega sultana. Vojnemu ministru se je dovolil vojni kredit enega milijona funtov. Iz Afrike so Italijani vojake začeli odpošiljati domov in jih bodo nadomeščali polagoma z mlajšimi vojaki. — V Tripolisu nameravajo Italijani napraviti morskopoljsko. Osnovala se je v ta namen delniška družba za glavnicno dvainpol milijona kron. Turki so pa odпустиili prevajcem Tripolisa za letos vse davke.

Balkanske zadeve. Italija je čedna zavaznica Avstrije. Z Rusijo se je Italija na tihem domenila, kako naj se uredi zadeve na Balkanu za slučaj, če pride kakšna izprememba. Ko prideta prihodnji mesec na Dunaj bolgarski in črnogorski kralj, se bode gotovo govorilo o novem položaju na Balkanu. Rusko vojno brodovje kroži po turških vodah pred Dardanelami, kar dela Turčiji velike skrbi. Turčija je že vprašala Rusijo, čemu zbira vojaštvo ob meji. Rusija je sicer odgovorila, da nič hudega ne namerava, gotovo pa je, da hoče Rusija sedaj dognati vprašanje glede Dardanel in glede perzijske meje. To bo poizkusila doseči najprej s sklicanjem evropskega kongresa, če se pa to ne posreči, pa z orožjem.

Novo velike vojne ladije. Amerikanci so dne 18. t. m. spustili v morje največjo vojno ladjo „Texas“, ki ima 28.367 ton, 573 čevljev dolgoti in 25 vozlov hitrosti. Japonci so pa isti dan spustili v morje križarico „Kongo“, ki je najtežja vojna ladija, odrine vode 27.500, je dolga 704 čevlje in ima hitrost 28 vozlov. Vsi stroji razen turbin so na krovu.

Na Kitajskem se je začelo preganjanje kristjanov. Več katoličanov je bilo pomorjenih in nekaj katoliških cerkvâ požganih.

Novičar.

«Narodni svet». Po izgledu nemškega „Volksrata“ bi radi slovenski liberalci ustanovili „Narodni svet“, za katerega bobnata „Narod“ in „Dan“, da bi se ustanovil v Trstu. Zanimivo je pri tem dvoje. Prvič to, da hočejo liberalci ustanoviti ga v Trstu in ne v Ljubljani, ker hočejo med tržaškimi Slovenci napraviti zmešnjavo in podkuriti jih proti S. L. S., češ, da ona ni vneta za „Narodni svet“, ki bi branil naše narodne postojanke proti tujcem. Drugič pa to, da prav v istih člankih, ko liberalci pišejo za „Narodni svet“, oznanjujejo kulturni boj, t. j. boj za nevero, kot glavno nalogo „Narodnega sveta“. Ker v program S. L. S. spada vera, kateri liberalci napovedujejo boj, tedaj je samoobsebi umevno, da morajo naši možje liberalnim sleparjem pokazati figo. „Prokletstvo satana“, pravi „Dan“, „leži nad nami, ker je zdravo jedro naroda že skoro tudi okuženo od gnilobe narodnih voditeljev.“ Mi temu pritrdimo s pristavkom, da je ta satan — liberalizem.

Sestanek županov v Radovljici. Zadnji torek so se na poziv deželnega odbora zbrali v Radovljici v salonu pri Hudoverniku župani in občinski odborniki celega radovljiškega sodnega okraja. Na sestanek je prišel g. deželni odbornik dr. Pegan, ki je v zelo poljudni in praktični obliki poučeval zbrane župane in odbornike o njihovih dolžnostih in pravicah. Obenem je tudi odgovarjal županom na njihova vprašanja in jim dajal potrebnih navodil. Tak praktični poučni tečaj je neprecenljive vrednosti za posamezne župane in občinska starešinstva, posebno v sedanjem času, ko se toliko bremen nalaga občinskim zastopom od raznih oblastev, ko bi vsak župan skoraj moral biti jurist, da bi vedno pravo zadel in vse po paragrafih reševal. — Dne 22. maja se je vršil enak županski shod na Jesenicah za kranjskogorski sodni okraj.

„Narodni dom“ v Ljubljani je postal, kakor smo zadnjič omenili, posest nenarodnih in narodnosti naravnost sovražnih rdečkarjev. Zdaj so se pa ganili ljubljanski absolutni narodnjaki in malo manjka, da jih ni sram, ker so izročili „Narodni dom“ internacionali. Zadnji ponedeljek

je „Dan“ tako-le zastokal: „To je le ponosno ime stavbe, ki pa niti pri merodajnih faktorjih ne zasluži tisto, katero bi moral imeti tak narodni bram. Težko je človeku pri srcu, ako pride kak slovenski gost ali zunanji rodoljub v Ljubljano in poseti „Narodni dom“, trdno uverjen, da dobi stalno slovensko družbo. Kako začudeno je vprašanje po naši narodni mlačnosti, ko niti v takih prostorih, kakor je „Narodni dom“, ne najde družbe, katero je pričakoval, ker se žal poslužujejo marsikaterikrat raje lokalov, katerih lastniki so naši zagrizeni nasprotniki.“ — „Slov. Narod“ je isti dan narodnemu navdušenju pritisnil svoj pečat, rekoč: Slovencem so vse take stvari — he-kuba, zato pa nas tudi že na vseh koncih in krajih vrag jemlje.“ — Dà, dà, če se sramoti Boga, potem izginejo ideali, potem jemlje vrag.

Napadi liberalnih časopisov. Ni ga menda na svetu časopisja, ki bi bilo bolj grdo in umazano, kakor je slovensko liberalno in tudi socialistično časopisje. Skoro bi rekli, da je edina tvarina, katero ti listi obdelujejo, napadi na duhovnike. Obrambno društvo je imelo sejo minuli ponedeljek v Ljubljani. Iz poročila tajnikovega posnemamo, da je bilo v l. 1911 samo v slovenskih liberalnih časopisih vseh napadov ogromno število, namreč 1432. Največ je bilo kajpada napadenih duhovnikov. V letošnjem letu, ko nimamo še pet mesecev, je društvo razposlalo napadenim že 585 naznanil. Napadi po nekaterih listih se sicer omejujejo, kar priča, da so se liberalci že sami naveličali prežvekovati venomer to ostudno gonjo na razne osebe. Zastavo častikraje in obrekovanja nosi brez dvoma eden najgrših listov, ki dela svojemu imenu veliko nečast, to je „Slovenski Dom“. Ta pogoltno povprečno v vsaki številki 10 do 15 duhovnikov, prej jih je ob času volitev po 30. Kakor je videti, se je tudi temu želodec skrčil. Rdeče časopisje prinaša sicer manj osebnih napadov, a toliko bolj zastruplja svoje bravce s protiverskimi in brezbožnimi dopisi. Ubogo ljudstvo, ki more tako nečedno in gnjusno pičo požirati.

Nečuvni škandal so vprizorili v Cirihu ondotni socialisti prvega majnika. Cirih je po večini zagrizeno, protestantsko mesto, kraj, kjer se zbirajo najhujši anarhisti in drugi politični lopovi. Cirih je glavno gnezdo socialne demokracije. Napravila je ta stranka, ki trdi v slepilo ljudem, da ji je vera zasebna reč, velik izprevod delavcev po mestu. Na čelu izprevoda je korakal neki rdečkar, oblečen kot katoliški mašnik, z rožnim vencem in brevirjem v roki, okoli njega so stopali sodrugi v belih koretlikih s križi na ramah. V rokah so nosili tako ostudne in pohujšljive napise, da je vse poštene ljudi, ki so videli ta prizor, obšla rdečica. Tako nastopa stranka, ki hoče biti učiteljica izobrazbe med delavstvom. Nič boljša, nego ta švicarska svojat, ni slovenska rdečkarija, ki si pa še ne upa pokazati na ta način svoje olike, ker je preslaba. Poizkuša sicer svojo umazanost in sovraštvo do cerkve kazati v „Zarji“. Minuli teden je prinesla neko tako satansko zlobno notico o sv. očetu Piju X., da se čudimo, da ni državni pravdnik posegel vmes. Daleč je zašlo delavstvo, ki svoje težko prisluženi denar izdaja za tak surov listi kakor je „Zarja“.

Na Jesenicah so škofa ob birni prav lepo sprejeli. Navzoč je bil na kolodvoru ob prihodu Presvetlega ves občinski odbor in razna društva. Kako je to liberalce zbudilo, dokazuje poročilo v „Narodu“, ki pravi: „Da so bili vsi sloji zastopani, priča že dejstvo, da je jeseniške „značajev“ zastopal nekdanji voditelj narodno-napredne stranke na Jesenicah. Pričakoval je škofa na kolodvoru in odkrite glave molil poleg njega v spfemstvu veseli del rožnega venca. Pri sprejemu Presvetlega bi bil moral nastopiti Paarov osel. Ker je pa videl, da mu delajo gotovi kolegi v človeški obliki konkurenco, je to pot pozdrav opustil.“ — Ali je to stranka inteligence, če njeno glasilo piše tako podlo o voditeljih narodno-napredne stranke? Čudni značaji bi pa res bili Jeseničani, ako bi se dali ustrahovati s psovkami takega surovca.

Iz Kranja na Rupo je za pešca pičle pol ure. Vabila za zadnjo predstavo v „Ljudskem domu“ v Kranju pa so rabila več kot tri dni, da so prehodila to pot. Kje neki tiči vzrok te hitrice? Omenimo, da so bila vabila oddana v soboto zjutraj ob deveti uri na kranjsko pošto in da pismonoša vsak dan nosi pisma na Rupo. Novi g. poštar tega gotovo ni kriv.

Tekmovavno streljanje gorskih polkov v Ljubljani. V navzočnosti domobranskega ministra, zastopnikov vlade, dežele, mesta in šole je pokazalo zadnjo soboto deset ljubljanskih srednješolcev, najboljših strelcev, kako znajo streljati. Odlikovani so bili dijaki: Levec, Rode in Schauta, ki so bili zmagovavci, z lepimi darili. Nagovoril je dijake minister s patriotičnimi besedami. Razdeljevanje nagrad moštvo c. kr. gorskih polkov je bilo dne 21. maja. Najboljši strelci so bili: Albin Jordan, Alojzij Cenar in Jožef Terčič.

Obča obrtna nadaljevalna šola v Kranju priredi dne 26. in 27. t. m. v deški ljudski šoli razstavo risb, ki so jih v preteklem šolskem letu

Imate li bolečine?

Revmatske, trganje, glavobol, zobobol? Ali ste jih nakopali na prepihu vsled prehlajenja? Poizkusite vendar bol lajšajoči, zdravilni, krepljivi Feller-jev fluid z znakom „Elsalfuid“. Ta je res dober. To ni sama reklama! Dvanajstotica za poizkušnjo 5 K franko. Izdeluje lekarnar Feller-jev v Stubi, L. 148—13.

izgotovili obrtni učenci. Rastava bode oba dneva odprta od osme ure do poldne. Prvi dan, t. j. 26. t. m., ob 11. uri dop. se bodo razdelili učenecem letni izkazi in izpričevala ter 9 najboljšim risarjem častna darila, ki so se nakupila z doneskom, katerega je v ta namen naklonila tukajšnja obrtna zadruga. — Obisk razstave je dovoljen vsakemu in je brezplačen, kakor tudi udeležba pri razdelitvi daril.

Prešernova kočna na Stolu se otvori dne 2. junija.

Izlet škofjeloškega okrožja „Orlov“ k Sv. Joštu. Tako lepega izleta, kakor je bil v nedeljo, 19. t. m., škofjeloško okrožje „Orlov“ še ni imelo, zakaj toliko „Orlov“ skupaj Sv. Jošt še kmalu ni videl na svojem prijaznem gričku. Nad 90 jih je bilo, 70 v kroju, med temi 13 celo iz Smednika. Po skupnem obhajilu in sv. maši, katero je daroval br. Kavčič iz Selc, se je v šoli vršil občni zbor; soba je bila nabito polna in za toliko število premajhna. V splošno navdušenje so govorili: poslanec Demšar, br. Urbas, Sedej, ki so fante bodrili k ljubezni do vere, domovine, narodnosti, ljubezni med seboj in k zavednosti. Nato se je vršila volitev in so bili izvoljeni: Sedej, preds., Urbas, podpreds.; odborniki: Grohar, Kavčič, Tavčar, Šparovec, Oblak, Langerholz, Fajgelj, Pušar, Kramaršič, Pregelj. Celo slavnost pa je povzdignila selška godba, ki nam je zaigrala več lepih komadov. Vsa čast ji! Ponosni smo, da imamo svojo okrožno godbo. Z godbo na čelu smo popoldne odkorakali od Sv. Jošta in s težkim srcem smo se ločili, toda v trdni nadi, da se prihodnje leto zopet vidimo pod Sv. Joštom, in tedaj v še večjem številu. Na zdar!

Dijaški izleti. Zadnji terek je imelo dijaštvo tukajšnje gimnazije svoje izlete. Učenci I. a razreda so šli čez Sv. Jošt v Loko; I. b v Tržič in k sv. Ani; II. a čez sv. Jošt na Jamnik in v Kropo; II. b iz Kranja peš v Kamnik; III. a k Belopeškima jezeroma; III. b na Vrbsko jezero in v Celovec; VI. razred pa si je ogledal nove naprave za deželno elektrarno na Završnici.

Stoletnica. V Kranju je včeraj pel veliki zvon, ker je ta dan obhajal stoletnico odkar je bil vlit. Zvon ima veličasten glas, da je malo takih. Vili ga je ljubljanski zvonar Vincencij Samassa. Prejšnje zvonove je uničil požar l. 1811. — Na ljubljanskem gradu so pa stoletnico obhajali ta teden štirje topovi, ki naznanjajo požar. Vlti so bili v Paviji.

Podbrezje. (Zahvala in prošnja) Za pogorevce v Žverčah so darovali: Preč. g. dr. J. Marinko 10 K; preč. g. Peter Bohinjec, župnik v Dupljah, 10 K; g. K. Windischer, svečar v Kranju, 10 K. Župni urad v Podbrezjah trka na usmiljena srca in prosi milodarov. Dobrotnikom Bog plačaj!

Izpemembe pri sodnijah. Za sodnika v Kranj pride g. Fran Pernuš iz Litije, g. sodnik Ivan Sinković pojde iz Radovljice v Ljubljano in sodnik Ivan Vrančič iz Kamnika v Ilirsko Bistrico.

„Društvo zdravnikov na Kranjskem“ je dne 23. t. m. obhajalo svojo 50 letnico v Ljubljani. Prišlo je na sestanek tudi več hrvaških zdravnikov.

Ostre strelne vaje. C. in kr. lovski bataljon v Trbižu je naznanil Slovenskemu Planinskemu društvu v Ljubljani, da se bodo dne 24., 25., 28. do 31. t. m., potem dne 1., 3. in 4. junija t. l. vršile ostre strelne vaje v dolini Planica južno od Rateč cel dan od 7. ure zjutraj do 5. ure popoldne z glavno strelno smerjo večinoma „jug“. Hoditi po teh ogroženih krajih, t. j. južno (specijalnega zemljevida) kakor vporaba slehernega prehođa v dolino Planico je v gori navedenem času vsled nevarnosti prepovedano.

„Gorenjske knjižnice“ 4. zvezek izide te dni. Obsegal bo ta zvezek lepo povest: „Grajski lovec“ in kot dodatek: „Prvi bolnik“ in „Konec celjskih grofov“. Dobivajo se tudi še prvi trije zvezki. Za vse štiri zvezke je cena 1:20 K s poštnino vred Slovenci, sezite po lepem berilu!

Izredno ugodno priliko k varčevanju nudi nakup srečk na obroke v korist „Slovenski Straži“. Kako hitro in lahko se vsak mesec izda za kako prav nepotrebno stvar več kot 4 K 75 v! Izgubljen denar, ki se nikdar več ne povrne! Kdor pa si naroči turško srečko ter jo odplačuje v mesečnih obrokih po 4 K 75 vin., ta pa denarja prav gotovo ne vrže vun, kajti vsaka srečka mora zadeti vsaj 230 kron in je tedaj to najmanjši znesek, ki ga prav gotovo nahrani. V srečnem slučaju pa zamore zadeti seveda tudi 200.000 frankov, in ta prilika se nudi že pri prihodnjem žrebanju dne 1. junija t. l. Kdor hoče tedaj štediti, v srečnem slučaju pa tudi obogateti, ta naj si kupi turško srečko v korist „Slovenski Straži“. Eno srečko zamore kupiti tudi več oseb na eno iive. — Opozarjamo na današnji oglas Srečke v korist „Slovenski Straži“.

Srečen dan se prerokuje tistemu, ki kupi turško srečko v korist „Slovenski Straži“ na mesečne obroke po 4 krone 75 vin. in z njo zadene pri žrebanju dne 1. junija t. l. 200.000 zlatih frankov. Vsakdo naj hiti, da ne zamudi ugodne prilike.

Kdo bo zadel glavni dobiček turških srečk? To se bo zvedelo po žrebanju dne 1. junija, gotovo pa je, da ne bo nič zadel, kdor

nima turške srečke. Vsakdo naj tedaj hiti z naročilom, da bo deležen žrebanja že dne 1. junija t. l. Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19.

Na tedenski semenj v Kranju dne 20. t. m. je bilo prignanih: 109 glav domače govedí (za mesarja 54), 11 telet, 0 glav bosenske govedí, hrvaške govedí 13 in 428 domačih prešičev ter 2 domači ovci. Cena za kilogram žive teže: za pitane vole 94 v, za srednje pitane vole 84 do 86 v, za nepitane 76 do 80 v, za hrvaško goved 88 v, za teleta 1 K 18 v, za pitane prešiče 0 K 00 v, prešiči za rejo 0—0 K. — Za 100 kg pšenice 24 K; rž 23 K; ječmen 21 K; oves 21 K; kornuza 23—25 K, ajda 24 K, proso 21 K; krompir 12 K — v, fižol (rdeč) 36 K, koks 40 K, detelja 150 K, slanina 1:80 do 1:90 K, drva (trda) 18 K, drva (mehka) 10 K, maslo 3 K, jajce 6 v, seno 7 K, pšenična moka 37 v, kaša 31 v, ješprenj 31 v.

Godovi prihodnjega tedna. Nedelja (26.) Binkošti; ponedeljek (27.) sv. Magdalena Pac.; torek (28.) sv. Avguštin, šk.; sredo (29.) sv. Maksim, šk.; četrtek (30.) sv. Ferdinand, kralj; petek (31.) sv. Kancijan in tov.; sobota (1.) sv. Juvencij, m.

* * *

S „Titanicom“ se je vozil v Ameriko tudi mladenič Janko Vovk s Save pri Jesenicah, ki je utonil.

Novi dvokronski novci so prišli v Avstriji v promet mesto starih goldinarjev. Nakovali so jih za 5 milijonov kron. Ti novci imajo v premeru le 27 milimetrov, tedaj so le nekoliko večji, kakor sedanje krone.

Zatiški opat pater Gerard Maier je stopil v red trapistov v Zemoniku pri Zadru.

Za vsesokolski zlet v Pragi je prišla deputacija na Dunaj in pri šestih ministrih prosila podpore. Ministri so ji podpora obljubili in minister Trnka se bo udeležil zleta.

Mladi izumitelj. Bogoslovec Božo Milanović iz Kringe je izumil nov komutator za električne naprave, s katerim se zamore smer struje v eni sekundi večkrat premeniti. Izumitelj je dobil mnogo pisem od evropskih patentnih društev, ki mu nudijo posredovanje pri prodaji. Komutator stane le par kron.

Velika eksplozija v premogovniku se je zgodila v grofiji Monmouth na Angleškem. Mrtvih je bilo 6 rudarjev in veliko ranjenih.

V Hamburgu so dne 23. t. m. spustili v morje parnik Imperator, o katerem pravijo Nemci, da je največja ladija na svetu.

Velika nesreča na železnici se je pripetila dne 19. t. m. zvečer ob desetih pri mostu Manadetu blizu Pariza. Trčila sta vsled napačno postavljenih izpremenjevalnic tira dva vlaka, ki sta bila v največjem diru. Lokomotivi in več vozov se je popolnoma razbilo. Več kilometrov daleč se je slišal tresk, mrtvih je 13 potnikov, 45 težko ranjenih in grozno razmesarjenih. Z veliko težavo so ranjence izvlekli izpod razvalin zdrobljenih vozov in jih odpeljali v Pariz v bolnišnico, kjer so mnogim odrezali zmečkane noge ali roke. Eni pravijo, da je nesrečo povzročil železniški čuvaj, drugi pa trdijo, da strojnik, ki je prezrl signal.

Na Hrvaškem se popije na leto za 11 milijonov kron piva, za 32 milijonov kron vina in za 24 milijonov kron žganja. Pijančevanje je največja nesreča za slovanske narode.

Vrela reka pod morjem. Pri kap Bretone je v morju vrtina, iz katere vre v morje silno vroča reka. Ta vrtina je globoka 377 metrov. Pri devetdesetih metrih globočine ima voda 17°, pri 200 metrih globočine pa že 29° gor-kote.

Težak mrtvec. V nekem kraju blizu Hesen na Nemškem je umrl pek, ki je tehtal 328 funtov. Pri pogrebu so bile potrebne posebne odredbe. Krsta se je mogla nesti iz hiše šele, ko so izbili okno in odkopali nekaj zidu. Poleg tega je bila krsta obdana z železnimi obodi. Pač redek slučaj!

Grozen prizor pri pokopavanju. Iz Zavarice na Gališkem poroča „Berl. Tageblatt“ naslednjo zgodbo: V torek se je ob pokopavanju bogatega veleposestnika Masniega odigral pretresljiv prizor. Domači župnik je odmolil in zalujoči so sipali prst na krsto, kar se premakne pokrov na krstiščin iz nje zadone klici: Na pomoč! Krsto so dvignili iz groba. Zbranih pogrebcev se je

lotila nepopisna panika. Odvzdignili so pokrov in iz krste je vstal dozdevni mrlič. Kmalu se je toliko opomogel, da je šel sam brez tuje pomoči domov. Strašno zmoto je zagrešil živinozdravnik, ki je obenem mrliški oglednik.

Velikansko električno napravo nameravajo napraviti na Donavi na Nižjem Avstrijskem. Delovala bo naprava s 150.000 konjskimi silami in bo stala 100 milijonov kron. Za Donavo nameravajo napraviti 15 km dolg kanal, ki bo 150 m širok in po katerem bodo plule tudi ladje.

Novije vesti.

Nevihla. Včeraj popoldne od dveh do treh se je gnala huda nevihta od Kokre proti Ljubljani. Med ploho je bil tresk na tresk. Toče in ognja ni bilo. Strela je udarila na Premskovem v šolo, v Čirčičah v Jernejevčev kozolec in v Mošah v zvonik, kateremu je odčesnila kos strehe.

Porotna obravnava v Celju. Ivan Eržen je vsled ovadb liberalnih listov tožen, da je l. 1908. pred volitvami v trgovsko in obrtno zbornico kranjsko pri nekaterih volivcih potvoril davčne podatke, da bi se tako napravil ugodnejši imenik za volitve v prid S. L. S. Ivan Kregar, Frančiška Štefe in Elizabeta Kregar so pa toženi, da so mu pri tem šli na roko. Razprava bo danes končana. Pokazala bo značaj Eržena, ki je po izjavi priče rekel, da hoče potunkati klerkalce, posebno pa Kregarja iz maščevanja, ker mu niso preskrbeli službe. Jako dvomljivo je tedaj, da bi bil gosp. Kregar kaj kriv.

Budimpešta. Tu je bilo ubitih 7 oseb in 150 težko ranjenih. V Promontonu so bili ustreljeni 3 delavci. Socijalni demokrati so razglasili konec stavke, da se konča revolucija.

Budimpešta. Ponoči so delavci po mestu plenili in zažigali. Zažgali so na več, kakor dvajsetih mestih. Delavci so naskočili tovarne in razdajali delavnice, potrgali brzojavne žice, prevrnili voz s petrolejem in ga zažgali. Na Kalvariji so porušili cerkev in porušili altarje. Zažgali so stražnico in streljali na gasivce, ki so prišli na pomoč. Zažgali so tudi veliki parni mlin „Viktoria“ in Schlikovo tovarno za železo. Rdečkarji so s petrolejem polili skladišča lesa in zažgali. Pogorel je tudi del tovarne za asfalt. Razdejanih je bilo vsega skupaj 5000 cestnih svetilnic in več sto kandelabrov. Včeraj popoldne (24. maja) ob 5. so bili še boji po ulicah. Zaprtih je 550 oseb. Tudi po drugih mestih Ogrske so se začeli nemiri. Rdeča bestija povsod dviga glavo. Kar je loža sejala, zdaj žanje. Podivjana množica kaže, da se ne gre za svobodo in volivno pravico, ampak le za revolucijo in rop, kar je glavna točka v programu rdečkarjev.

Albanija. Upor Albancev se širi. Turčija njihovih zahtev noče sprejeti.

Maroko. Uprlo se je 10.000 Maročanov proti Francozom. Ubili so 42 francoskih vojakov in obkoliti nameravajo Fez.

Lizabon. Zbornica je s 50. proti 45. glasovom sprejela predlog, da se odpravi poslaništvo pri Vatikanu.

DRUŠTVA.

Dekliška Marijina družba v Tržiču je priredila minolo nedeljo v svojih prostorih povodom godu gđ. prednice domačo veselico s petjem, dvodejansko veselopro „Kaznovana nagajivost“, voščilom in pozdravom. Vse točke so članice vrlo dobro pogodile

Prodaja letošnje košnje (mrve in otave) bo na Farovski Loki pod Kranjem binkoštni terek, ob 1. uri popoldne. 202

Mizarskega pomočnika

sprejme takoj 197 2—1

Franc Erzar, mizar v Cerkljah.

Lepo, zračno stanovanje

z dvema sobama in pritlikino ter vrtom se s 1. avgustom odda, oziroma se oddasta dve lično opremljeni meblirani sobi. 199

Več se zve pri g. V. Skremu v Kranju.

Trnka SABRET & HUTER v Britofu pri Kranju naznanja, da je preselila svojo pisarno iz Kranja k tovarni v Britof pri Kranju.

Šmartin pri Kranju.

Spisal Fr. Pokorn.

Župnija Šmartin pri Kranju spada dandanes pod kranjski dekanat. Za časa cesarja Jožefa II. pa do l. 1822. je bil v Šmartinu dekanat za sosednje župnije. Tudi Šmartin je „mati fara“ drugih župnij, ki so se tekom časa kot hčerke ločile od nje, in sicer: Ovsišče (Olše) leta 1731., Mavčiče l. 1787., Bésnica l. 1780., podružnico Okroglo pa so l. 1786. priklopili nakelski župniji. Šmartinska župnija je stara. Znano je, da je l. 1002., dne 24. novembra, cesar Henrik II., takrat še kralj, podaril Stražišče in tudi ves svet med vodami Lipnica, Sava in Sovra freisinškim škofom.¹⁾ Tako je prišel Šmartin v svetnem oziru pod loško gospostvo, kajti imenovani škofje so bili Loko že 30 let poprej dobili v svojo last. Cerkev sv. Martina pred savskim mostom je takrat gotovo že stala, ker kmalu potem se omenja že župnija sv. Martina. L. 1163. je namreč podelil oglejski očak Ulrik kapeli sv. Marjete pri Velesovem pravico samostojnosti. Kot priča je bil med drugimi tudi šmartinski župnik Arnold²⁾.

Šmartinska župna cerkev.

Župna cerkev je posvečena sv. Martinu, škofu. Prvotna cerkev je bila zgrajena v gotskem slogu ter je bila v desni stranski ladji okusno na presno slikana. Podobe so kazale dogodke iz Kristusovega rojstva in trpljenja. Imela je štiri altarje. Glavni altar sv. Martina, stranska altarja sv. Ožbolta in sv. Katarine ter ob stebričku še altar Matere božje. Ta se je pozneje odstranil ter združil z altarjem sv. Ožbolta, kjer je bila že bratovščina Matere božje, ustanovljena l. 1463. od prvega ljubljanskega škofa Žige pl. Lamberga, ki je bil poprej župnik šmartinski. Ob vizitaciji l. 1631.³⁾ dne 29. avgusta, je bilo v cerkvi še marsikaj pomanjkljivega. Kameniti tabernakelj, stoječ na stebričku na evang. strani svetišča, se je prenesel na sredo glavnega altarja. Župna cerkev je stala do konca 18. veka pri Kranjskem mostu, kajti šele takrat so jo podrli, četudi so bili novo zgradili pred Stražiščem, kjer še dandanes stoji, že l. 1734. ter jo l. 1737. posvetili, v nedeljo pred sv. Lukežem. Obravnave za novo zgradbo so se pletle že od l. 1726. dalje. Vzroke za zgradbo nove cerkve so navajali: Sava ob povodnjih stopa čez bregove, starost prvotne cerkve, ki razpada in je že itak potrebna poprave, a ostane še vedno premajhna, in primernejši prostor. Župnik Urban Kavalarič, goreč in podjeten mož, je srečno dovršil glavno stavbo l. 1734., posvečenja nove cerkve pa ni ućakal.

Preden se ločimo od stare cerkve, ne smemo prezreti žalostnega dogodka, ki se je izvršil ondi na sv. Marka dan l. 1617. Takrat je že drugo leto divjala nič manj brezbožno, kakor barbarsko, zlasti po Istriji in na Furlanskem, beneška vojska. Nadvojvoda Ferdinand sam je prišel iz Celovca v Ljubljano dne 21. novembra 1616. l., da je bil navzoč pri zborovanjih. Po sv. Nikolaju pa je, srečno izvršivši vse, odšel čez Celje v Gradec. Škof Tomaž Chroen sam mu je podaril takrat 2 dobro pitana vola, ribe in 4 srne. Ker so bile po vojski ogrožene dežele nadvojvodove, mu je njegov svak, španski kralj Filip III., grozovita

¹⁾ Izvestja Muz. društva l. 58.

²⁾ Schumi: Urk. n. Reg. l. 120.

³⁾ Knezoškof. arhiv. — Izvestja Muzejskega društva VII., str. 50.

strela in mlin krivovercev, poslal v pomoč vojake, ki jih je za plačo nabral po Nemškem. Okrog 2000 vojakov je bilo nastanjenih v Kranju, v Loku in v okolici po vaseh celih 9 tednov. Bili so ljudstvu v veliko breme in nadlogo.

Na sv. Marka dan je bil v Kranju semenj ali tržni dan. Bila je tudi procesija. Zbralo se je mnogo ljudstva, katero so ondi nastanjeni vojaki zasmehovali, tako da je bilo vse razkačeno. Proti večeru nastane velik ropot. Provročili so 'ga kmečki fantje s tem, da so prijeli za orožje in bili okrog sebe in trkali ž njim tudi po tleh. Tristo oboroženih vojakov pod vodstvom zastavonosca nekega Mihaela Meytlinga pa plane iz mesta na kmete in na most. Kmetje skočijo k Savi po kamenje v svojo lastno obrambo, a niso bili kos oboroženi moči. Umaknejo se čez most in pribеže na Šmartinsko pokopališče. Bili so tudi plat zvana, da bi Kranjce priklicali v pomoč, a zaman. Župniku Juriju Kramaršku je bila vsa stvar neznan. Lahko si mislimo, kako se je prestrašil, ko so vojaki naskočili s kruto silo župnišče od vseh strani. Pobijali so okna, opustošili vse, kar so dosegli, in ni mnogo manjkalo, da so vlomili v župnišče in župnika in služinčad umorili. Divjaki so po pokopališču, obkolili cerkev in cerkvenika, ki se je z velikim trudom priril v cerkev, v strahu pustil ključ v vratih, hudo ranili na glavi, rokah in na hrbtu, ranili tudi 8 žensk in 30 moških, nekega kmeta umorili na župniškem dvorišču, drugega pa na pokopališču. Kar je svetega, sramote in skrunijo, cerkvene ključe pobero in jih šele drugi dan na cesti proč vržejo, med tem pa je cerkvenik ležal krvav in ranjen in še nekateri drugi celo noč v cerkvi, župnik pa v strahu prečul vso noč v župnišču.

Dalje prih.

Enoleten junček je naprodaj v župnišču v Kranju.

Moja stara izkušnja me uči in drži, da tudi za nego kože, ni boljšega mila kakor je svetovno znano **Steckenpford lilično mlečno milo** Bergmanna in dr., Tešin ob Labi. — Komad po 80 vin. se dobi po vseh lekarnah, drogerijah, parfimerijah i. t. d. — Ravnotako je brez primere Bergmannova lilična krema „Manera“ za nego nežnih, belih damskih rok; v škatljicah po 70 vin. se dobi povsod. 147 50—9

Kašelj preneha popolnoma od sveže pripravljene Kneipovega čaja proti kašlju. Cena zavoju l krono. Dobiva se vedno svež samo pri lekarnarju **Vladko Bartuliću v Zagrebu, Jelačićev trg št. 19.** 160 20—8

Pomočnika sprejme

198 2—1

Ivan Jauh,
kovač na Kokrici pri Kranju.

Dobro idoča gostilna

z žganjetočom, trafiko in s prodajalno v prometnem kraju na Gorenjskem, ob glavni cesti, blizu župne cerkve, se **odda pod ugodnimi pogoji v najem.** 187 3—3

Ponudbe na: **Fr. Stupica v Ljubljani,** trgovina z železnino in poljedelskimi stroji.

Premovanje govedi v Selcih.

Na binokšni terek, ob 9. uri dopoldne bode v Selcih velika razstava pincgavske govedi. Pri tej priložnosti se bodo prodajale pincgavske krave in telice. Ker je ta živinorejska zadruga najstarejša, bo razstava zelo zanimiva za kranjske živinorejce. Živinorejci se vabijo, da se udeležijo razstave v obilnem številu. Pri neugodnem vremenu bo razstava prihodnji dan. 196 2—2

Naznanilo.

Častiti duhovščini in slavnemu p. n. občinstvu v mestu in na deželi najljudneje naznanjam, da imam v svoji

kamnoseški obrti v Kranju (Kokrsko predmestje) veliko zalogo **cementnih izdelkov, kakor: bangarjev (vrat), stopnjic, korit, cevi, grobnih okvirjev i. t. d.** ter sprejemam vsa cementna dela za stavbe po najnižjih cenah.

Za obilna naročila se najljudneje priporoča

R. Jeglič

kamnosek in zalagatelj cementnih izdelkov.

175 6—4

Srečke v korist „Slovenski Straži“!

Turška srečka. Šest žrebanj vsako leto. Glavni dobitek 400.000 in 200.000 frankov.

Prihodnje žrebanje dne 1. junija 1912. l.

Mesečni obrok 4 krone 75 vinarjev.

Vsaka srečka mora zadeti najmanj 230 kron.

Že po vplačilu prvega obroka ima kupec izključno pravico do dobitkov.

Izredno ugodna skupina s 15 žrebanji vsako leto:

1 turška srečka.

1 srbska srečka iz l. 1888. — Glavni dobitek 100.000, 75.000 in 20.000 frankov.

1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz l. 1880. Glavni dobitek 90.000 kron.

1 srečka dobrega srca. — Glavni dobitek 30.000 in 20.000 kron.

Mesečni obrok za to skupino 6 K 25 v.

Različne druge skupine srečk s 7 do 18 žrebanji vsako leto na mesečne obroke po K 3-25, K 5-50, K 11—, K 12-25 in K 23—.

Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ gosp. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg št. 19. 179 3—3

Razglas.

stavbenih parcel je naprodaj v Kranju.

Te stavbene parcele so nastale vsled parcelacije nekdanj gospod Fran Omerčevega stavbenega zemljišča v Kokrskem predmestju v Kranju. :: Cena je jako nizka in primerna ter znaša kupnina za posamezno parcele od 800 K naprej. :: Natančnejša pojasnila daje lastnica teh parcel, to je:

gospa Pavla Sajovic v Tacnu,

stavbenik Josip Fuso v Kranju in

odvetnik dr. Josip Furlan v Ljubljani.

191 3—2

Jzmed dobrega najboljše!

171 25-4

Singer Ko., delniška družba šivalnih strojev, Kranj 56.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in **Fr. Holzhaecker**, konc. zobotehnik
V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure popoldne izven velikih praznikov na razpolago. 183 21

Bartuličeva zdravilska mast

se priporoča kot izvrstno in preizkušeno domače sredstvo za zdravljenje in celjenje ran, poškodbe in bolečine na koži, ker ublažuje bol in vnetje na rani, ozeblino in opekline vsake vrste, zdravi kraste, srbečico, izpušljaje po licu in telesu, rane od potu po nogah in telesu, pik od ose, bučele ali komarja, predvsem pri otrocih, kraste in izpušljaje vsake vrste. Cena škatlje 50 vin., kdor pošlje 70 vin. v znamkah za eno ali 6 K za 12 vnaprej, dobi posod poštne prosto. Dobiva se v lekarnah in pri izdelovatelju, lekarniku **Vladku Bartuliču v Zagrebu.** 161 20-8

Poslano.

Preteklo leto smo napravili v Zgornjem Brniku pri Kranju vodovod v obsegu približno 1500 metrov. Cevi in potrebni material dobavila nam je po nizkih cenah občeznana tvrdka in edini založnik svetovnih kosilnih strojev **Doering-Fr. Stupica v Ljubljani**. Čutimo se torej dolžni izraziti omenjeni tvrdki tem potom za točno in kulantno postrežbo vse priznanje.

Obenem pa priporočamo vsem onim, ki nameravajo napraviti vodovode ali nabaviti karkoli v železniško stroko spadajočega, da se obrnejo zaupno na označeno tvrdko. 126 8-6

Zg. Brnik pri Kranju, dne 3. februarja 1912.

Zorman in drugi.

Gospodje in dame!

1 krasna, pozlačena ura 2 K novejšje fasone, dobro idoča, od 18 kar. zlata nobene razlike, triletno jamstvo, v življenju še nikoli pripetilo, za le K 2-—, 2 kom. ur K 3-80, 1 pariška manjša pozlačena verižica 50 vin.; brez risiko, za neugajajoče vrnem denar. 192 6-3

Dobiva se po povzetju pri **Langiermanova razpošiljalnica nr Krakovo (Avstr.) Podbrzezie 6/23 A.**

Millioni uporabljajo proti kašlju hripavosti, kataru, zasliženju, krčevitemu in hrznemu kašlju

Kaiserjeve prsne karamele s tremi jelkami. 20 24-17

6050 not. over. izpričeval od zdravnikov in privatnikov zagotavlja siguren uspeh. Zelo prijetni in dobri bonboni. Paket 20 in 40 vin., doza 60 vin. se dobi pri **KAREL ŠAVNIK**, lekarna pri sv. Trojici v Kranju.

Glinaste peči

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

170 52-5 **Avgust Dreise**

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Najprimernejša birmanska darila po zelo znižanih cenah! 71 52-21
Prva delavnica ur ter trgovina z zlatino in srebrnino

Ivan Levičnik
urar in trgovec v Kranju

Cenejše kakor po cenikih! Ne kupujem od prekupcev! Sprejem in izvršim vsa popravila natančno, solidno in po najnižjih cenah. — Istotako sprejemem vsakovrstno zlatino in srebrnino v popravilo. — Posebno se priporočam v nakup ženinom in nevestam. — Priložnostni nakup!

J. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik **Ljubljana**
Slomškova ulica št. 4.

Stavbeno-delo in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Zično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, večna vrata, balkoni, verande, stolpne krčte, štedilnike i. t. d.

Špeciialiteta: 195 52-2

valjični zastori (Rollbalken)

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 154 52-8

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporočila svoje najbolj priznane

šivalne stroje in kolesa.

Centki na zahtevanje dostop.

FRANC OMERSA naslednik
FRANC BERJAK V KRANJU

priporoča: Zanesljivo kaljiva semena, peso, pravo „Lucerno“ in domače deteljno seme, vsakovrstne trave. Poljedelsko orodje, pluge, brane i. t. d. Zaloga železnine, kuhinjske posode, porcelana, stekla, šip, stavbenih potrebščin, Portland-cementa, oljnate in suhe barve, lakov in firneža. Vedno sveže špeciarijsko blago, špirit, raznovrstno žganje in deželni pridelki.

94 26-18

Prodaja na drobno in debelo!

Šivalni stroji

najnovejše vrste, najboljši in zelo ceno se dobe tudi na mesečne obroke v veliki izberi, nadalje vse potrebščine k strojem in kolesom, kakor tudi vozna kolesa pri domači tvrdki 156 7

L. Rebolj, Kranj

Kokriško predmestje, v hiši, kjer je spodaj trgovina **Feliks Urbanc.**

Najcenejša moč.

Kmetje! Mlinarji! Kolarji! Mizarji!
Ključavničarji!

Napravite takoj Astro-Boston bencin motor, prihranite si drugih delavskih moči in veliko jeze! Naprava takega motorja z motažo vred stane samo K 1000 in so stroški za eno konjsko moč samo pet do šest vinarjev.

Kmetje! proč z gepeljni, živina pri njih veliko trpi in so stroški nasproti z motorjem desetkrat višji, z motorjem vsak lahko sam slamo reže, mlati, drva žaga in melje.

Ti neprekosljivi motorji se dobivajo edino le pri

FRAN ZEMAN :: LJUBLJANA
Dunajska cesta „pri Figovcu“ 33

Pri meni se tudi najceneje dobijo vsi poljedelski stroji in najboljši mlini, stroji za kolarje, mizarje, kovače in ključavničarje ter najboljši šivalni stroji po zelo nizkih cenah. .... Jako ugodni plačilni pogoji se dobijo.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu vhod v Gosposki ulici 2.

Obrestnje hranilne vloge po **4 1/4 0/0** brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavnici **pololetno**. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v **4 1/2 0/0** komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po **4 1/2 0/0**

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje **lembardna posojila**. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod ter jamči zanjo dežela Kranjska. Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure popoldne do 1. ure popoldne.